

GRUPUL ECOLOGIC DE COLABORARE NERA ECOLOGICAL COOPERATION GROUP NERA

325600 - ORAVITA Str.1 Decembrie 1918 nr.60 etaj 2 Judetul Caras Severin
Telef. 0255-571224, 0255-572026, 0722 437 197 , fax 0255- 572026
www.gecnera.ro, E-mail: gecnera@yahoo.com

Nr. 141/FOND ONG/28.09.2015

RAPORT NR. 1

privind monitorizarea alternativă a agresiunilor împotriva mediului, din zona parcurilor naționale Semenic – Cheile Carașului, Cheile Nerei – Beușnița și a Parcului Natural Porțile de Fier.

I. Scopul monitorizării alternative a activităților antropice care agresează mediul din zona parcurilor naționale și naturale situate în sudul Banatului.

Monitorizarea alternativă, prin activități de voluntariat, a stării stării mediului, în special a patrimoniului natural din zona parcurilor naționale Semenic – Cheile Carașului, Cheile Nerei – Beușnița și a Parcului Natural Porțile de Fier reprezintă una din activitățile principale ale Grupului Ecologic de Colaborare Nera în cadrul proiectului „*Voluntariat pentru protejarea lumii mirifice din sudul Banatului*” finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România.

Prin această activitate voluntarii, care activează în cadrul centrului de voluntariat al GEC Nera, colectează informații privind starea mediului din zona proiectului precum și despre cele mai frecvente și relevante activități antropice care agresează mediul natural și construit din această zonă.

Informațiile sunt percepute la nivelul simțurilor umane de bază iar abilitățile de selectare a acestor informații, în funcție de relevanța lor pentru scopul propus, au fost dobândite de către voluntari în urma unui curs intern de abilitare apronat odată cu proiectul.

Informațiile colectate sunt înscrise în formulare (fișe) de monitorizare alternativă la care se anexează hărți cu localizarea cazurilor urmărite și imagini relevante privind fenomenele de agresiune.

Pe baza acestor informații, GEC Nera întocmește rapoarte periodice de monitorizare, incluzând concluzii privind starea mediului, în special starea patrimoniului natural, din zona studiată precum și recomandări pentru stoparea acestor fenomene adresate autorităților direct reponsabile de oprirea agresiunilor împotriva mediului care se produc în această zonă. Ulterior aceste rapoarte sunt distribuite și altor factori implicați în protecția mediului precum agenții economici, primăriei, ONG-uri, populația locală, presă etc.

În ce privește autoritățile publice direct reponsabile de protecția mediului în ariile naturale protejate, acestora li se cere, în baza Legii 544/2001, un punct de vedere în legătură cu acțiunile pe termen scurt și mediu, ce urmează a fi întreprinse pentru stoparea agresiunilor împotriva mediului din aria proiectului.

Rapoartele de monitorizare au rolul de a furniza autorităților informații alternative/complementare ce provin din zona societății civile cu scopul de a contribui la fundamentarea de decizii corecte care să prevină și să stopeze fenomenele de agresiune împotriva mediului din zona ariilor naturale protejate incluse în aria proiectului. În același timp, aceste rapoarte reprezintă o atitudine civică asumată de către GEC Nera și o implicare în activități concrete destinate protecției mediului din aceste zone.

II. Zonele și perioadele de monitorizare.

a) În perioada 24 – 26 iulie 2015 s-a realizat o monitorizare a mediului, cu un grup de 10 voluntari, în zona Parcul Național Cheile Nerei – Beușnița pe teritoriul comunei Sasca Montană, incluzând zona haldei de deșuri miniere rezultată de la fosta exploatare de minereu de cupru și rezervația naturală Cheile Nerei – Beușnița pe traseele Podul Beiului – cascada Beușnița și Podul Beiului – Lacul Dracului.

b) În luna august 2015 s-a realizat o monitorizare individuală a acelor localități din zona parcurilor în care își au domiciliul voluntarii care activează în cadrul proiectului, respectiv în Moldova Nouă, Oravița, Anina, Potoc, Ciclova Montană, Zlatița și Lescovița. La monitorizări au participat un grup de 20 de voluntari.

c) În luna septembrie 2015 s-a realizat o monitorizare individuală a acelor localități din zona parcurilor în care își au domiciliul voluntarii care activează în cadrul proiectului, respectiv în Moldova Nouă, Oravița, Anina, Coronini, Socol, Pojejena, Berzasca și Dubova. La monitorizări au participat un grup de 19 de voluntari.

III. Starea mediului și activități antropice de agresiune constatate.

Factorul de mediu apă.

Zona Parcului Natural Porțile de Fier

Pe toată zona monitorizată apa fluviului Dunăre are o turbiditate ridicată, vizibilitatea obiectelor din apă este limitată la o adâncime de 20 cm. Pe suprafața apei, izolat, sunt transportate pelicule sau dâre de carburanți, grăsimi și ambalaje de plastic. Concentrațiile cele mai mari de ambalaje de plastic au fost observate în stuful de la marginea apei din zona umedă Divici – Pojejena.

Incepând de la o distanță de 3 m de mal apa are miros caracteristic de ape uzate de canalizare.

Se constată o revenire a nivelului Dunării la cota dinaintea momentului aprilie 2015, când a început o cursă irațională între factorii responsabili din România și Serbia privind uzinarea apei din spatele barajului de la Hidrocentrala Porțile de Fier I dar fauna acvatică din zona umedă Ostrovul Moldova Veche (sit Ramsar) nu s-a refăcut și se apreciază că porțiunilor distruse cu ocazia acestui eveniment le vor trebui cca. 5 ani pentru a reveni la parametrii inițiali.

În zona podurilor situate pe pârâurile Radimna, Boșneag, Pojejena și Sichevița; în special în interiorul localităților Moldova Nouă, Pojejena, Radimna, Gornea, Sichevița; există depozitate în albie cantități mari de ambalaje de plastic și deșuri menajere.

Din informațiile furnizate de cetățeni apa din fântânile aparținând gospodăriilor din Moldova Veche și Măcești a fost poluată cu deșuri miniere transportate de vânt. Cetățenii mai afirmă că în fântânile care nu au fost igienizate după această poluare apa a devenit nepotabilă.

La punctul turistic Gaura cu Muscă cetățenii își spală frecvent autoturismele în apa care vine din peșteră.

Zona Parcului Național Cheile Nerei – Beușnița

Apa râului Nera pe traseele monitorizate a oferit vizibilitate obiectelor scufundate până la adâncimea de maximum 45 cm (cu excepția perioadelor de viituri).

Pe Cheile Nerei în spatele unor copaci prăbușiți peste albia râului există depozitate mari cantități de ambalaje din plastic și gunoi menajer.

Pe cursul râului Nera, între Sasca Montană și Sasca Română au fost întâlnite 17 cazuri în care cetățenii își spală autoturismele în apa râului.

În albia pârâurilor Oravița, Ciclova și Șuşara există abandonate pe întregul traseu monitorizat cantități importante de deșuri, ambalaje și gunoi menajer.

Zona Parcului Național Semenic – Cheile Carașului

Apa râului Caraș a oferit vizibilitate obiectelor scufundate până la adâncimea de maximum 120 cm (cu excepția perioadelor de viituri).

În albia pârâului Gârliște, pe un traseu de 8 km situat în rezervația naturală cu același nume, există cantități mari de deșuri din plastic și gunoi menajer provenind de pe raza localității Anina.

În albie, în zona podurilor de pârâurile Gârliște, Miniș și Buhui; în special în interiorul localităților Anina și Steierdorf există cantități mari de ambalaje de plastic și deșeuri menajere.

Din 3 galerii de mină și de pe suprafața a 12 depozite de deșeuri miniere neprotejate din perimetrului Ciudanovița – Natra – Lișava aparținând fostei exploatare de minereu de uraniu Oravița se scurg spre pârâurile Jitin și Lișava ape posibil contaminate radioactiv.

Factorul de mediu sol și formațiunile geologice.

Zona Parcului Natural Porțile de Fier

Pe întreg malul Dunării din zona monitorizată există, ocazional, abandonate ambalaje de plastic și arbori transportați cu ocazia viiturilor.

O cantitate importantă de ambalaje din plastic există depozitată pe o suprafață de cca. 0,5 ha, la intrarea în rezervația naturală Balta Nera – Dunăre din șoseaua Pojejena – Socol, pe teritoriul localității Baziaș. Ambalajele au fost transportate de apele de viitură și au fost împinse de curenți pe malul golfului Baziaș de la intrarea Dunării în România. În urma examinării etichetelor și inscripțiilor de pe ambalaje se poate afirma că ambalajele provin din toate țările Europei care sunt riverane fluviului Dunărea.

Pe traseele din interiorul rezervației naturale Balta Nera – Dunăre (în special pe malul Nerei) există ocazional abandonate ambalaje din plastic și sticlă.

În interiorul zonei umede Pojejena – Divici, la 100m amonte de podul peste pârâul Radimna există un depozit de deșeuri de materiale de construcție pe o suprafață de cca. 150 mp și urme de autovehicole.

La 2 km de la ieșirea din orașul Moldova Nouă, pe DN 57, spre localitatea Coronini, între șosea și malul Dunării este amplasat iazul de decantare a apelor de mină al SC Moldamin Moldova Nouă. Iazul ocupă o suprafață de cca. 150 ha din care cca. 119 ha este neprotejată. Prin evaporarea/înfiltarea apei, particulele de steril și alte substanțe chimice în suspensie, în special cupru și zinc, s-au constituit în prezent într-un nisip fin (praf) de culoare gri-deschis care este antrenat prin deflație de către vânturile predominante din zonă. Informațiile prezentate de localnici confirmă faptul că cel mai recent fenomenul de deflație a avut loc în luna iulie 2015 și din această cauză au fost poluate cu reziduuri provenind din localitățile și terenurile din zona Moldova Veche, Moldova Nouă, Măcești din România și Vinci, Požeženo, Veliko Gradište din Serbia.

În raport cu situația din anii anteriori, pe suprafața stâncii Babacai – punct emblematic - de interes turistic, amplasat în apele Dunării imediat la ieșirea din localitatea Coronini spre Berzasca, au apărut numeroase fisuri. Din informațiile oferite de localnici rezultă că în fiecare an, după ciclurile de îngheț-dezghet, din această stâncă sunt dislocate bucăți mari fapt pentru care Stâncă Babacai se deteriorează în permanență.

Mai mulți deținători de terenuri (11 cazuri) au executat lucrări de construcții în albia minoră a fluviului în dreptul proprietății de pe malul Dunării. Aceste lucrări contravin legislației în domeniul gospodăririi apelor.

La 1,5 km de la ieșirea din orașul Moldova Veche, pe DN 57, pe partea dreapta a șoselei, există deponii ilegale de ambalaje din plastic și gunoi menajer pe o suprafață de cca. 800 mp.

Terenuri agricole aferente localităților Moldova Veche, Moldova Nouă, Măcești, Coronini și Pojejena cu o suprafață estimată de 5780 ha, sunt poluate cu deșeuri miniere provenind de la depozitul neprotejat Taușani – Boșneag al SC Moldomin din Moldova Nouă. Cu ocazia monitorizării au fost identificați cca. 5000 locuitori afectați de poluarea cu deșeuri miniere.

Stâncile de pe traseele turistice și pereții peșterilor Gaura cu Muscă și Ponicoval sunt inscripționate cu diverse slogane, uneori obscene.

Panourile de informare instalate de GEC Nera la pensiunea Apus de Soare de la Baziaș și punctul turistic Gaura cu Muscă din Coronini au fost vandalizate în mod repetat de către persoane rămase neidentificate de Poliție.

Zona Parcului Național Cheile Nerei - Beușnița

Pe traseul păstrăvăriei Valea Beiului – Cascada Beușnița din interiorul rezervației Cheile Nerei – Beușnița există, ocazional, abandonate ambalaje din plastic, sticlă și vetre de foc (4 cazuri întâlnite).

Pe ambele părți ale drumului de centură a orașului Oravița spre Anina există deponii neorganizate de deșeuri și ambalaje, concentrate în 7 puncte de depozitare ce cumulează o suprafață totală de cca. 0,6 ha.

Pe partea stângă a DJ Ciuchici – Sasca Montană, la intrarea în localitatea Sasca Montană, există un depozit (haldă) neprotejat de deșeuri miniere sub formă de nisip fin ce ocupă o suprafață de cca. 5 ha. Pe terenurile agricole din zonă au fost observate cantități mari de deșeuri provenite de la această haldă.

Informațiile prezentate de localnici confirmă faptul din acest depozit, în perioada martie – aprilie 2015, nisipul a fost antrenat de vânt, prin deflație, sau de către apele meteorice. Cu această ocazie au fost poluate terenurile agricole din zona localității Sasca Montană.

Pe malul pâraului Ciclova, în amonte de localitatea Ciclova Montană, există deponii neorganizate de ambalaje de sticlă spartă concentrate în 3 puncte de depozitare care cumulează o suprafață totală de cca. 200 mp.

Pe traseul păstrăvăriei Valea Beiului – Cascada Beușnița din rezervația Cheile Nerei – Beușnița circulă autoturisme și ATV-uri

Pe Cheile Nerei turiștii practică pescuitul de agrement.

Zona Parcului Național Semenic - Cheile Carașului.

În perimetrul Ciudanovița – Natra – Lișava există 12 amplasamente de depozite (halde) de deșeuri miniere rezultate în urma activității fostei exploatare de minereu de uraniu Oravița, care ocupă în total o suprafață de cca. 20 ha. Depozitele sunt neprotejate iar apele meteorice care spală aceste depozite sunt dirijate pe cale naturală pe terenurile agricole din apropiere sau direct în pâraurile Jitin și Lișava.

În localitatea Anina există 6 depozite (halde) neprotejate de deșeuri miniere rezultate în urma activității fostei exploatare de cărbune Anina, respectiv halda Schluht - 17 ha, halda Funicular - 2.30 ha, halda Rampă - 1,70 ha, halda Unghiular - 2,30 ha, haldele Puțul IV 1 - 1ha, halda de la Periclin - 0,5 ha.

Informațiile prezentate de localnici confirmă faptul că din aceste depozite materialul este antrenat de vânt, prin deflație, sau de către apele meteorice prin care sunt afectate terenurile agricole și gospodăriile cetățenilor.

În localitatea Anina există 4 depozite neorganizate de deșeuri menajere și de materiale de construcție, respectiv deasupra haldei de steril minier de la Puțul 5, în zona Valea Tereziei, la poalele Dealului Crucii, în zona podului peste pâraul Schultz a căii ferate Anina - Oravița.

Stâncile de pe traseele turistice și pereții peșterilor Comarnic, Racovița și Liliecilor sunt inscripționate cu diverse slogane, uneori obscene.

Factorul de mediu aer.

Zona Parcului Natural Porțile de Fier

Informațiile prezentate de localnicii din Moldova Veche, Moldova Nouă, și Măcești confirmă faptul că în urma fenomenelor de deflație care au avut loc pe suprafața depozitului de deșeuri miniere Tăușani – Boșneag al SC Moldomin aerul a fost greu respirabil 3-4 zile în aceste localități iar vizibilitatea redusă.

Zona Parcului Național Semenic - Cheile Carasului.

În Anina la poalele Dealului Crucii și pe strada Bufeni, până la intrarea în pădure, deponiile improvizate emană un miros puternic de resturi aflate în decompunere și fum rezultat în urma incendiilor sporadice a deșeurilor menajere.

Starea biodiversității.

Zona Parcului Natural Porțile de Fier.

Fauna și vegetația acvatică a zonelor umede Ostrovul Moldova Veche, Ostrovul Calinovăț și Divici – Pojejena au fost distruse în proporție de 80 % în urma scăderii bruște a nivelului Dunării ca urmare a uzinării iraționale a apei din spatele barajului de la Hidrocentrala Porțile de Fier I.

În rezervația naturală Râpa cu Lăstuni din Valea Divici, lăstunul de mal (*Riparia riparia*) a părăsit habitatul din abrupturile argiloase de pe margine drumului Pojejena – Socol. S-a observat refacerea habitatului în abrupturile

malurilor din zona golfului Dunării din zona rezervației naturale Balta Nera – Dunăre.

Pe întreg traseul monitorizat există resturi arse de arbori tineri în dreptul vetrelor de foc. Ocazional, au fost întâlnite exemplare de pești morți.

În rezervația naturală Balta Nera – Dunăre ambalajele de plastic transportate de râul Nera în delta de la confluența cu Dunărea, sufocă vegetația și perturbă habitatul păsărilor de apă.

Zona Parcului Național Semenic – Cheile Carașului.

-Pe drumul forestier dintre Celnic și lacul Mărghitaș, într-o zonă propusă în proiectul de plan de management pentru a deveni zonă de protecție integrală au fost identificate 3 parchete de exploatare a masei lemnoase.

-În imediata apropiere a lacului Mărghitaș în rezervația cu același nume s-au executat o casă de vacanță și trei stâne.

În Anina, în zona rezervorului de apă potabilă situat deasupra limitei dintre străzile Eftimie Murgu și Pădurii, au fost observate trunchiurile a 10 molizi retezate la înălțimea de cca. 1 m de sol.

Pe traseul principal din interiorul rezervației mixte Mărghitaș – Buhui și la Peștera de la Haldină există vetre de foc care au distrus vegetația pe cca. 15 mp iar în jurul vetrelor există resturi de copaci tineri arși

Zona Parcului Național Cheile Nerei – Beușnița

În interiorul câmpării improvizate de la Valea Beiului există resturi de arbori tineri cu care s-a făcut focul, iar covorul vegetal este parțial distrus în urma practicării unor activități de agrement de către turiști.

Covorul vegetal a fost distrus pe locul a 4 vetre de foc situate pe poteca forestieră din interiorul rezervației naturale Cheile Șuşareii.

Colectiv de redactare:

-Cornel Popovici Sturza	- coordonator de proiect
- Alin Şuşan	- asistent coordonator de proiect
-Mariela Popovici Sturza	- coordonator al centrului de voluntariat al GEC Nera
-Radu Cosmin Bompa	-coordonator al echipei de voluntari Oravita - Moldova Nouă
-Dumitru Boboescu	-coordonator al echipei de voluntari Anina – Valea Almăjului
-Ileana Cristina Rotaru	-consultant independent comunicare
-	

Handwritten signatures of the project team members, including Cornelia Popovici Sturza, Alin Şuşan, and others.

Notă:

Raportul s-a realizat prin procesarea a 60 de fișe individuale de monitorizare alternativă a mediului, întocmite de către voluntari în perioada de monitorizare.

Aceste documente cuprind informații suplimentare, probe (acolo unde este cazul) , imagini, și pot fi puse la dispoziția celor interesați.